

Abril

ODS 11 CIUTATS SOSTENIBLES

Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

+ informació a la web de l'ONU

Més de la meitat de la població mundial viu avui en dia en zones urbanes. Al 2050 es calcula que aquesta xifra haurà augmentat a 6.500 milions de persones, dos terços de la humanitat. El ràpid creixement de les urbs ha provocat un increment de les grans urbs, especialment en el món desenvolupat, i els barris marginals s'estan convertint en una característica més significativa de la vida urbana. A vegades, el dia a dia ens fa perdre la perspectiva local. Sembla que a casa nostra això quedi molt lluny. Per això la Fundació Pere Tarrés treballa per posar de manifest realitats invisibles de col·lectius vulnerables. Per exemple, l'últim informe presentat el mes de març sobre habitatge, infància i salut visibilitza que la sostenibilitat del mode de viure de les ciutats s'ha de repensar i valorar, i no s'ha de deixar de banda les persones més vulnerables.

Quines ciutats volem per al futur? Dinàmica per treballar els ODS amb infants.

Autors: **Montserrat Garcia** i **Jesús Vilar**, professors de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés - URL

ODS

Els 17 Objectius per al Desenvolupament Sostenible (ODS) aprovats per l'Assemblea General de les Nacions Unides són fites per millorar el nostre món abans de l'any 2030. La Fundació Pere Tarrés n'ha seleccionat 12, un per a cada mes de l'any, per il·lustrar el calendari del curs 2020-2021. Cada mes, es proposen activitats pedagògiques adreçades a aprofundir en aquests 12 objectius. Podeu consultar la informació referent als ODS i les fitxes pedagògiques al web peretarres.org/calendari-escolar

Quines ciutats volem per al futur?

DINÀMICA PER TREBALLAR ELS ODS AMB INFANTS, ADOLESCENTS I JOVES

PARTICIPANTS

Adolescents d'entre 13 i 17 anys.

ESPAI

Trobada a l'escola, institut o recurs de lleure.

MATERIAL

Paper i llapis.
Càmera fotogràfica.

TEMPS

- Dues tardes. La primera part de la primera tarda, per explicar l'activitat i començar el treball de camp.
- La segona tarda, acabar de recollir la informació, posar-la en comú i fer la síntesi final i les propostes de millora. Es pot allargar una tarda més per elaborar tota aquesta informació.

OBJECTIUS PER ALS MONITORS/ES

- Crear oportunitats perquè els infants i joves prenguin consciència de com poden contribuir a millorar la qualitat de vida de la ciutat on viuen.
- Fomentar la participació i la implicació infantil i juvenil en els afers públics, d'interès per a tota la comunitat.

OBJECTIUS PER ALS INFANTS I JOVES

- Prendre consciència dels recursos ambientals, socials i culturals del seu territori i de la forma com contribueixen a la qualitat de vida de les persones.
- Enumerar accions que estiguin al seu abast per millorar la sostenibilitat de la vida urbana.

Breu definició

Es tracta de tenir una experiència de treball de camp per identificar i prendre consciència dels recursos del barri, poble o ciutat, en relació amb l'ODS núm.11, "Ciutats sostenibles".

En el cas dels adolescents, poden fer l'activitat de manera autònoma. En el cas dels nens i nenes més petits, és convenient que tota l'activitat estigui guiada per persones adultes (monitors, pares, mestres, etc.), tant en les tasques de recerca com en l'elaboració del mural de síntesi o del cartell amb els seus propis objectius.

Introducció

Hi ha 4,5 mil milions de persones, el 55% de la població mundial, que viu en ciutats, i la xifra pot augmentar el 2050 fins arribar als 6,5 mil milions. Aquestes ciutats només ocupen el 3% de la terra, però representen del 60 al 80% del consum d'energia i, com a mínim, el 70% de les emissions de carboni. Si el que cerquem és viure en ciutats i comunitats sostenibles, s'ha de transformar radicalment l'administració dels espais urbans.

Quin seria, doncs, aquest model de ciutat sostenible? Es tractaria d'una ciutat que utilitzés els seus residus com a matèries primeres, que fos autosuficient energèticament, amb espais verds, transport sostenible... Però no només se centraria en qüestions ecològiques, també hauria de tenir en compte principis d'igualtat practicant un comerç just, oferint garanties socials i culturals i fugint de la perpetuació de barris marginals, on ja viuen actualment més de 800 milions de persones.

Desenvolupament

Etnografia del territori.

L'etnografia és una metodologia per recollir informació rellevant que ens permeti entendre una realitat social. Una altra manera de nomenar aquesta metodologia és "fer treball de camp", que implica anar sobre el terreny que s'està estudiant i no centrar-se en fonts documentals (llibres, informes, etc.).

En aquest cas, us proposem que agafeu el paper d'investigador/a per descobrir quins són els elements més representatius del vostre barri o ciutat en relació amb la sostenibilitat.

En el treball de camp és molt important recollir la informació de manera ordenada. En aquest cas, a sota de cada ítem us suggerim una petita graella per fer el registre de la informació recollida. També és important que pugueu fer fotografies que després podeu utilitzar per fer una exposició amb la informació obtinguda.

El recull d'aquesta informació us ha de permetre constatar quins indicadors de sostenibilitat s'acompleixen en el lloc on viviu. Hi ha diverses formes d'organitzar els indicadors. En aquest cas, us suggerim que tingueu en compte els aspectes següents:

ELEMENTS ECOLÒGICS

- Hi ha zones verdes (parcs, jardins, etc.) a prop, accessibles per a tothom?

Nom del parc	Dimensions i equipaments	Està cuidat?	És fàcilment accessible (és a prop, s'hi pot anar a peu)?

- Es fa una recollida selectiva de residus? Hi ha contenidors específics per a cada tipus de residu? N'hi ha suficients (quants, per cada illa de cases o carrer)? És fàcil accedir-hi?

Tipus de residus	Quants contenidors hi ha?	Són a prop dels habitatges?

SOSTENIBILITAT ENERGÈTICA

- Coneixeu algun punt de recàrrega de vehicles elèctrics? Els edificis tenen plaques solars?

Nombre de punts de recàrrega	Nombre d'edificis amb plaques solars

TRANSPORTS

- És fàcil desplaçar-vos en transport públic? És freqüent i accessible, de manera que no calgui agafar el cotxe?

Tipus de transport (metro, bus, tren, etc.)	Freqüència	És a prop dels habitatges?

- Es potencia el transport alternatiu (per exemple, hi ha carril bici)? O punts de lloguer de bicicletes?

Tipus de transport	Sí/no	Accessibilitat (n'hi ha suficients)?
Punts d'accés al bicig		
Altres serveis de lloguer o préstec de bicicletes o patinets		
Carril bici		

- Es potencien les zones de vianants, sense vehicles?

On	És gran, proporcionat a la densitat de població (nombre de persones que viuen en un territori)?	S'hi arriba fàcilment?

COMERÇ DE PROXIMITAT

- En el teu barri, hi predominen les botigues petites o les grans superfícies comercials? Hi ha alguna botiga de comerç just? I de comerç de proximitat o “Km. 0”?

Nom de centres comercials grans	Nom de botigues petites “de barri”	Nombre de botigues de comerç just o marca si hi ha seccions específiques.	Fan comerç de proximitat o Km. 0

RECURSOS DE BENESTAR

- Teniu a l’abast recursos que tenen a veure amb el benestar de les persones (escoles, hospitals, centres de dia, casals d’avis, etc.)? És fàcil accedir-hi? Cal desplaçar-s’hi o són a prop?

Nom del recurs	Proximitat	Accés (llistes d’espera)

RECURSOS CULTURALS

- Enumereu els diferents equipaments culturals del vostre territori: cinema, biblioteca, centre cívic, casal d’avis, teatre, auditori, etc.

Nom del recurs	És proper al veïnatge?	És fàcil accedir-hi (preu...)	Tu hi vas?

EQUILIBRI TERRITORIAL

- Totes les persones tenen les mateixes oportunitats per accedir als recursos de la ciutat o del barri? Podeu indicar una zona que clarament tingui una situació de desavantatge? I, al contrari, alguna zona que estigui clarament privilegiada en relació amb el conjunt de la ciutat o poble?

Nom del barri o zona amb menys oportunitats	Indica quins recursos són deficitaris	Nom del barri o zona amb més oportunitats	Indica quins recursos són més presents

Reflexió

Després d'haver recollit tota aquesta informació, reuniu-vos en grup i feu una valoració de com veieu el vostre barri en relació amb els aspectes estudiats:

Ítem	Valoració
Zones verdes	
Recollida selectiva	
Recàrrega de vehicles	
Transport públic	
Transport alternatiu	
Zones de vianants	
Comerç de proximitat	
Recursos de benestar	
Equipaments culturals	
Oportunitat per accedir a serveis i recursos	

Podeu convertir aquesta graella podeu convertir-la en un mural que estigui acompanyat de les fotografies que heu recollit en la vostra tasca de recerca.

Per acabar:

Dels ítems anteriors, indiqueu en quins podeu fer alguna acció de millora. Descriviu l'acció. Com en el cas anterior, feu un cartell o un mural on quedin recollides les accions i un calendari per fer-les.

Recursos (enllaços a vídeos, articles, etc.)

Si voleu aprofundir en els temes de sostenibilitat, podeu consultar els següents enllaços:

• En aquest vídeo s'explica de manera clara què són els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) per al 2030.

www.youtube.com/watch?v=MCKH5xk8X-g

• Aquest vídeo recull els ODS explicats per a infants a través d'una cançó. Recomanable per a nens i nenes de menys edat.

www.youtube.com/watch?v=aFkMRQJW-dg

• Aquest vídeo explica molt bé l'objectiu 11 de desenvolupament sostenible, dedicat a les ciutats. És una bona guia per entendre la feina que us hem proposat en aquesta activitat.

www.youtube.com/watch?v=SjILzAiwltY

• Web de la PNUD, on es descriu l'objectiu i hi ha exemples concrets de desenvolupament.

www.undp.org

• Web d'Intermon. Oxfam, on hi ha una explicació i també diversos enllaços amb articles i recursos.

blog.oxfamintermon.org